

Mladinska matica

—mm— Poverjeniki! Knjige Mladinske matice so v tisku in izidejo v prvem tednu junija. Najkasneje do tega časa mora prejeti uprava vsa naročila. Naročil brez istočasno nakazane naročnine ne bomo mogli upoštevati. Naši poverjeniki nam morajo pač opozoriti, da ne bomo mogli delati letos prav nobene izjeme.

Ze drugo leto izhaja »Naš rod« po sklepu skupščine v devetih številkah. Naročniki plačajo devet obrokov po din 2,50 za »Naš rod« in deseti obrok din 2,50 za knjige. Skupaj tedaj letno din 25.— za »Naš rod« in knjige. Kdor plača samo devet obrokov in ne doplača din 2,50 za knjige, knjig ne prejme. Prav tako nimajo pravice do knjig oni naročniki, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«. Neka šola je imela n. pr. septembra in oktobra deset naročnikov, z novembrom dalje pa petnajst. Ta šola ima pravico samo do deset garnitur in toliko jih tudi dobi. Le če naroči še za ostalih pet naročnikov še septembrsko in oktobrsko številko lista, dobi šola vseh petnajst garnitur knjig. Druga šola je imela skozi osem mesecev osem naročnikov, deveti mesec pa samo dva naročnika. Ta šola ima pravico le do dveh garnitur knjig, v obeh primerih, če doplača po din 2,50 za knjige seveda. To vse je podrobno pojasnjeno v okrožnici, ki so jo prejeli v začetku šolskega leta vsi naši poverjeniki in je bilo ponovno že objavljeno v tej rubriki.

Ponavljamo torej še enkrat:

Deseti obrok za knjige mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija.

Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo letošnjih naročnikov, ki so plačali po din 25.— za list in knjige.

—mm— Da ne bo zamere in neljubega presenečenja ob koncu leta, prosimo poverjenike Mladinske matice, da opozorijo vse one naročnike, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«, da nimajo pravice do knjig in da jih ne dobijo, če ne naročijo še manjkajočih jim števk.

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje. Sem poročena z neučiteljem in nimam pravice ne do stanarine in kuriva ne do draginske doklade za otroka. Sedaj je moj mož na orožnih vajah za nedoločen čas. Ali imam za ta čas: a) pravico do stanarine in kuriva in kam moram v tem primeru vložiti prošnjo in kaj predložiti; b) pravico do drag. doklade za otroka in kam moram v tem primeru prositi in predložiti.

Odgovor! Ker imate stanovanje pri možu, vam ne pripada stanarina, četudi je odsoten. — Doklada za otroka vam tudi ne pripada. Vložite prijavo za podporo na sresko komisijo za vojaške podpore.

—§ Stanarina z neučitelji poročenim učiteljem pripada tudi od 1. aprila 1933. dalje. Državni svet kraljevine Jugoslavije je pod Br. 27.725/39 z dne 9. marca 1940. izdal sledečo razsodbo: U VI odeljenju, sestavljenem od državnih svetnikov: Perkovića Ante, kao predsednika, Matanovića Alekse, Čubrilovića dr. Pavla, Sveteka dr. Frana, Vebela dr. Andreja kao članova i delovodje Bubane Jovića, po tužbi Janjetković Bosiljke, učiteljice narodne osnovne škole u Doboju protivu rešenja Ministra prosvete od 20. jula 1939. godine III br. 40.613, kojim je odbijena žalba tužiljina protivu rešenja Kraljevske banske uprave u Banja Luci br. 10.985 od 29. juna 1939. godine a kojim je odbijena tužilja od traženja da joj se prizna pravo na prijem stanarine od 15. septembra 1937. do 3. decembra 1937. godine, na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 9. marta 1940. godine presudio je: Ništi se rešenje Ministra prosvete III br. 40.613 od 20. jula 1939. godine. Razlozi: Pošto je proučio tužbu osporeno rešenje i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 2. novembra 1939. godine br. 61.626, Državni svet je našao: Tužilja se prvi put obratila molbom Kraljevskoj banskoj upravi vrbanske banovine da joj se na osnovu § 84 Zakona o narodnim školama dodeli stanarina za vreme od 15. septembra 1937. do 3. decembra 1937. godine, za koje je vreme kao učiteljica udata za neučitelja, živela odvojeno od muža. Od ove molbe odbijena je rešenjem br. 10.985/39 protivu koga je podnela Ministru prosvete žalbu, a koja joj je odbijena osporenim rešenjem, sa razloga što upravna vlast smatra da stanarina potiče iz vremena pre donošenja rešenja Opšte sednice Državnog saveta br. 32.605 od 21. decembra 1938. godine i da tužilja nema pravo na ovu stanarinu pošto pomenuto rešenje Opšte sednice Državnog saveta ima za dejstvo od dana donošenja istog pa unapred a ne i unazad. — Državni svet nalazi da je napadnuto rešenje protivno zakonu. — Tužilja je svoje traženje prava na stanarinu zasnovala na § 84 Zakona o narodnim školama, koji je izmenjen § 30 Fin. za 1933/34. godinu. Usled nejednake primene ovoga propisa kot presudjenja u dva razna slučaja kod odeljenja Državnog saveta, pitanje razumevanja ovoga propisa izneto je pred Opštu sednicu Državnog saveta, a koji je propis rastumačen rešenjem Opšte sednice Državnog saveta br. 32.605 od 21. decembra 1938. godine. Ovo rešenje Opšte sednice

Državnog saveta ima deklarativan karakter, dakle objašnjava kako se ima razumeti izvesan zakonski propis. Ovim rešenjem nije konstituisano neko pravo u njemu navedenih lica, pa da bi od njegova donošenja imalo pravnu snagu, kako to smatra upravna vlast u osporenom rešenju. Pravo na stanarinu učiteljica udatah za neučitelja koje odvojeno žive od muža, konstituisano je u § 84 Zakona o narodnim školama, a ne u rešenju Opšte sednice Državnog saveta. Prema tome odnosna lica imaju pravo na ovu stanarinu od dana kad je pomenuti zakonski propis stupio na snagu, a ne od dana kad je isti protumačen rešenjem Opšte sednice Državnog saveta.

Sa iznetih razloga, upravna vlast je postupila protivno zakonu kad je tužilju odbila od traženja ove stanarine sa onih razloga koji su navedeni u osporenom rešenju. — Stoga je rešenje kao takvo Državni svet morao poništiti. — Delovodja: J. Bubanja s. r. Predsednik VI odeljenja Državnog saveta: Anto Perković s. r. — Da je ovaj prepis veran svome originalu, koji se nalazi u arhivu Državnog saveta pod br. 27.725/39, Državni svet po naplati takse u din 30.— po Tar. br. 42 i 43 Zakona o taksama, tvrdi. — K. Br. 10.929/40, 3. maja 1940. god. Beograd. — L. S. — Po naredbi Predsednika Državnog saveta Glavni sekretar: (podpis).

KDOR UČITELJ, TA ČLAN UČITELJSKE TISKARNE!

Stanovska organizacija JUU

70LETNICA JUU SRESKEGA DRUŠTVA SV. LENART V SLOV. GORICAH

Kdor ni videl Slovenskih gor, ne pozna bisera, ki ga tod skriva naša zemlja. Sredi majniških dni, ko vse brsti in klije, ko se odpira rdečkasto cvetje tisočerm in tisočerm jablanam, ko po njihov cvete zimski repica v živorumeni barvi, ko neštevilni griči in dolinice kažejo edinstveno podobo, so Slovenske gorice podobne nevesti, ki hrepeni po Zelenem Juriju. Zato sedaj ne bomo odgnjali pogleda v bele hiše in hišice, smejoče se izza mladega zelenja, kamor vidimo domačini in kjer ni vse tako, kakor si skromen človek želi. Sedaj ne, ko pripravljamo vesel dan sredi težkih dni.

Naše društvo praznuje 22. maja svojo 70 letnico. Samo devet visokoorganiziranih šol sestavlja naš okoliš. So to kraji s samimi svetniškimi imeni, raztreseni po gričih in dolinah, le Lokavec na meji je bolj posveten. Na gričih so: Sv. Lenart, Sv. Trojica, Sv. Anton, Marija Snežna in Sv. Ana, v dolinah pa Sv. Benedikt, Sv. Jurij in Sv. Rupert. Malokdaj čujete naš glas in kadar ga čujete, je večinoma resen, čeprav smo mladi ljudje člani tega starih društva. Naši tovariši predniki so tukajšnjemu ljudstvu ohranili jezik, duha mu že niso mogli v celoti; tako hud je bil pritisk. Zato je jasno, da so naše naloge večje in težje, kakor so marsikje drugod po Slovenskem. Najbolj pereča vprašanja so gospodarsko socialna, narodno - obrambna ter alkoholno vprašanje.

Slavnostno zborovanje se bo vršilo pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in se bo pričelo takoj po prihodu mariborskega avtobusa ob pol 11. uri. K temu zborovanju vabimo vse naše bivše člane — sedanjci pridejo itak vsi — ter zastopnike sosednjih društev. Radi pomankanja prostora smo, žal, morali tako ukreniti. Zato prosimo sosednja društva, da nam tega ne štejejo v zlo. Upoštevati smo morali tudi nezadostna prometna sredstva. — Oni tovariši (ice), ki bodo prišli iz Maribora, bodo imeli po potrebi na razpolago 2 avtobusa, ki bosta odpeljala izpred glav. kolodvoza ob 9,15 minut. Cena za vožnjo bo znašala v obe smeri od 15 do 20 din, kar je odvisno od števila udeležencev. Nekateri tovariši se bodo pa poslužili radgorskoga ali pa ljutomerskega avtobusa.

Posebna vabila smo poslali našemu častnemu članu tov. Ivanu Tomaziču, sedanjemu nadzorniku, našim bivšim predsednikom, društvu upokojenega učiteljstva v Mariboru ter sosednjim društvom. Osebna vabila bi poslali vsem svojim bivšim članom, če bi nam bili znani njihovi naslovi. Zato naj smatrajo te vrstice kot vabilo.

Slavnostni del zborovanja bo v ljudski šoli ter bo vseboval:

1. Otvoritveni pozdrav s himno ter slavnostni nagovor.
2. Situacijsko poročilo.
3. Referat tov. Vlad. Majhna o zgodovini društva.
4. Na trgu pred spomenikom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja poklonitev s polaganjem venca ter slovanska himna »Hej Slovani«.

Neoficielni del, kjer bo vladalo, kakor je to pri nas običaj, pravo tovariško in slovenjgoriško razpoloženje, se bo vršil pa v dvorani g. Ernesta Goloba. Njegova gospa je pripravila več jedilnih listov. Ker je vseboval najdražji po 20 din za nas šolnike že kar neznane dobrote, smo rekli, da si za 70 letnico kljub našim plačam in visokemu datumu privoščimo najboljšega. Z datumom je res križ — no, križev ne pogrešamo; zaradi raznih praznikov smo morali tako narediti. Sicer pa tovarišice in tovariši muzikanti, harmonike in kitare, pevci dobre kljune, šaljivci namazane jezike, fotoamatere poceni aparate in mi vsi vsak svojo čulo dobre volje prinesimo s seboj — in šlo bo!

Šolski radio

—r Torek, 21. maja: Pokrajinska oddaja: Dobropole in Dobropoljci. Izvajajo učenci-ke VI. oddelka ljudske šole v Dobropoljah. Vodi učitelj Ljubič Tone. Razpored:

1. Nekaj besed v uvod.
2. O Dobropoljah in Dobropoljcih. Pripoveduje Kralj Ančka, učenka.
3. Tri dobropoljske domače pesmi: a) »Oj preljudi kranjski fantje.« b) »Prišla bo že pomlad.« c) »Tička priletela.« Pojejo triglasno učenci-ke.
4. Pravljičica o gradu na Gorici. Pripoveduje v dobropoljskem narečju Gale Miha, učeneec.
5. »Iz prelepega Dobropolja« — venček domačih pesmi — izvajajo triglasno učenci-ke.

—r Petek, 24. maja: Pokrajinska oddaja iz Dolž; izvajajo učenci tamošnje ljudske šole. Vodi šolski upravitelj Lilija Bogomil. Razpored: 1. Opis vasi Dolž; zgodovinske zanimivosti vasi in okolice.

2. Gorjanci — Trdinove povesti in bajke o njih (najbolj značilna za našo vas.)
3. Zivljenje v vasi in navade ter posebnosti Podgorja.
4. Graditev in blagoslovitev nove šole.
5. Kako smo začeli smučati?

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. maja, ob 17. uri predaval inž. Rado Lah: Plevel v žitu zmanjšuje pridelek.

pridružijo v skupni borbi za boljšo bodočnost, osebno in narodno.

3. Spričo stalno naraščajoče draginje kmalu ne bomo zmogli že itak minimalnega kulturnega davka, kljub temu, da se zavedamo skrajno neugodnih posledic, ne samo za naše šolsko delo, temveč tudi za naš narod in državo.

5. Vkljub neugodnim posledicam slabih socialnih prilik, ki vplivajo na število naročnikov Mladinske matice, bo treba za njene publikacije pojačati propagando, ker s tem širimo dobro mladinsko literaturo in si lajšamo šolsko delo pri jezikovnem pouku.

Nato je poročal blagajnik tov. Vižintin o stanju društvene blagajne ter se zahvalil članstvu, ki v redu plačuje svoje obveznosti.

O proslavi 70 letnice našega društva poročata tov. Križnič: Sedemdesetletnico našega društva bomo proslavili na slavnostnem zborovanju, ki se bo vršilo dne 22. maja pri Sv. Trojici v Slov. Goricah, začetek ob poli 11. uri dopoldne. Na to zborovanje bomo povabili tov. Kumlja, bivšega tov. nadzornika Tomaziča in sedanjega tov. nadzornika Kopača ter vse bivše člane našega društva, ki še živijo. Od sosednjih društev bomo povabili zastopnike. Za ugodne zveze bo preskrbljeno. Podrobnejša navodila pa bodo še objavljena.

Ob koncu sta bila na predlog tov. Vlad. Majhna soglasno sprejeta sledeča sklepa:

1. Izpopolnitev učiteljskega staleža z namestitvijo abiturientov srednjih šol po enoletnem tečaju, kakor je naznačeno v situacijskem dopisu sekcije, ne zadovoljuje našega članstva, ki želi, da sekcija ne podpira te akcije.

2. Sekcijo naprošamo, naj se zavzame za to, da se sprejemajo v učiteljske kmetijske tečaje predvsem tisti učitelji, ki so že vodili kmetijsko nadaljevalno šolo, ne oziraje se na to ali so sinovi kmetjskega ali kakega drugega stanu.

Zborovali bomo še 22. maja pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in 15. junija v Mariboru. Rogl Fran, preds. Jurjašević R., tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽU-
ZEMBERK je zborovalo dne 13. aprila 1940. v Doberniču. Dan je bil lep, zato je bila udeležba kar zadovoljiva.

Najprej se je vršil nastop v I. oddelku višje ljudske šole v Doberniču. Nastopila je tov. gospa Minka Ravbarjeva. Učna enota: Gozd. V pouk je prav lepo povezala zemljepis, prirodopis, kmetijsko gospodarstvo šolskega okoliša z računstvom in praktičnimi znanji. Prehod od predmeta do predmeta je bil popolnoma neprisliljen, skoro nič opažen in zato ves pouk tekoč in prijeten.

Po končanem nastopu se je razvila prav živahna debata, ki je pokazala, kako živo se učiteljstvo zanima za vse važne šolske probleme in modernejši pouk.

Nato je predavala tov. gospa Mara Mervarjeva iz Žužemberka o temi: Kako je s samodelavnostjo otrok v šoli. Poudarila je, da prave resnične samodelavnosti prav za prav pri otrocih ni, niti biti ne more, pač pa sodelavnost, kjer se razvija otrokovo mišljenje, opazovanje in čustvovanje pod učiteljevim vodstvom tako, da zraste kdaj v samostojnega in samostojno mislečega zrelega človeka.

Tudi po predavanju se je vršila živahna debata, ki je pokazala, kako pozorno je učiteljstvo sledilo izvajanjem predavateljicinih. Obema tovarišicama, ki sta nosili večji del programa tega dne, iskrena hvala!

Nato so se razmotrivale razne stanovske in šolske zadeve. Razgovor je tekel tudi o najnovejši odredbi glede skrajšanega pouka in vlaganja prošnji za razne olajšave. Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca maja. Program se še določi.

F. Mervar, preds. Rafaela Hrovatova, tajn.

—t Zelite nekaj dni prijetne zabave, naročite si knjigo »Kmetje od včeraj in danes«, ki jo je spisal Ig. Koprivec. Knjiga stane s poštnino din 66.—, ali pa knjigo »Pismo iz mojega mlina«. V francoščini spisal Alfonz Daudet, prevedel dr. Janko Tavžec. Knjiga v bibliofiskli izdaji stane din 250.—.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

—t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina: Slovnica in računska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, topometri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnase.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

V KNJIGARNI UČITELJSKE
TISKARNE v Ljubljani in njeni
podružnici v Mariboru do-
bite vse pisarniške po-
trebščine za šolo in dom.
knjige za šolanje svojih
otrok; učila za vse šole;
knjige znanstvene in lepo-
slovne vsebine zase, za odraslo
mladino, otroke, prijatelje in
znance; merila in razne me-
rilne instrumente za šolo in
praktično uporabo.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštal čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim namembencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.